

Mobilní komunikace

Stručná historie mobilní komunikace v České republice

Operátor mobilní sítě a jeho služby

Základy obsluhy mobilního telefonu a jeho služby

Datové funkce mobilního telefonu a komunikace s okolím

Mobilní komunikace je rychle se rozvíjejícím oborem, který souvisí s výpočetní technikou. Mobilní telefon může mít svoji e-mailovou adresu, pomocí SMS-brány je možno zasílat z prostředí www krátké textové zprávy na mobilní telefony, mobilní telefon lze připojit k notebooku, může přenášet data a připojovat se k informačním sítím, které (sice ve značně zjednodušené podobě vyplývající zejména z omezení displeje a klávesnice) jsou obdobou internetu. Novou službou v oblasti mobilní komunikace je možnost zasílání **multimediálních zpráv MMS**, které umožňují zasílat barevné fotografie, zvukové nahrávky i krátké video nahrávky.

Tento text má být úvodem do této široké problematiky, nechce zabíhat do zbytečných podrobností ani v oblasti detailního popisu služeb jednotlivých operátorů a ani popisovat jednotlivé mobilní telefony různých výrobců. Chce jen ukázat možnosti mobilní komunikace pro neznalého či trochu systematizovat poznatky již poučeného uživatele určitého telefonu a určité konkrétní služby.

Stručná historie mobilní komunikace v České republice

Historie je nedlouhá, přesto sahá ještě do posledního roku společného soužití Čechů a Slováků v jednom státě – do roku 1992, kdy **Eurotel** začal provozovat síť založenou na starší technologii **NMT**, která se dnes jmenuje **T!P**.

Na základě nové digitální technologie mobilní komunikace je založena síť **GSM**. Tuto síť začaly provozovat v České republice v roce 1996 dvě společnosti a to již zmíněný Eurotel a **Radiomobil**, jehož síť se jmenovala **Paegas**.

V roce 2000 se ke dvěma uvedeným připojil další operátor a to **Český Mobil** se svou sítí **Oskar**. Později se přejmenoval na **Oskar Mobil** a posléze do něj vstoupil strategický partner – společnost **Vodafone**.

V roce 2002 se síť Paegas přejmenovala na **T-mobile** stejně jako operátor.

Operátor mobilní sítě a jeho služby

Aby uživatel mohl využívat služeb mobilní sítě, musí mít jednak **telefon** a musí mít aktivovanou některou ze služeb **určitého operátora**. První otázka tedy zní: **Jak zvolit operátora?**

Hlavním kritériem volby operátora bude **pokrytí signálem** příslušného operátora v místě, kde uživatel hodlá převážně užívat telefon. Dále je třeba seznámit se se službami všech operátorů a zvolit toho, jehož služby nejvíce vyhovují potřebám uživatele.

Druhá otázka zní: **Zvolit tarifní program nebo předplacenou službu?**

Obě formy služeb zajišťují obdobnou možnost telefonování, posílání SMS a obdobné doplňkové služby. **Tarifní program** předpokládá aktivaci a uzavření smlouvy mezi uživatelem a operátorem. Uživatel platí paušální poplatek a koncem měsíce dostává vyúčtování, ze kterého zjistí, kterých služeb využil a kolik za ně musí ještě k paušálu připlatit. Obecně platí zásada, že čím je větší paušál, tím více je volných minut a další minuty jsou levnější, čím je

paušál nižší, tím méně je volných minut a další minuty jsou dražší. Vyšší paušál volí uživatel, který volá častěji.

Výhody tarifního programu:

- + přesná kontrola telefonátů a jejich cen podle podrobného měsíčního vyúčtování
- + levnější služby při dražším tarifu
- + uživatel není omezen stavem kreditu, platí se pozadu
- + v zahraničí se telefonuje snáze

Nevýhody tarifního programu

- měsíční paušál
- nemožnost okamžitě kontrolovat náklady

Pořízení předplacené služby (karty) je zcela anonymní, nemusí být žádná smlouva a ani žádný paušál. Uživatel si zakoupí předplacenou sadu a pak už jen dokupuje kupóny. Může vždy provolat celou částku, pro kterou má předplacený kredit. Uživatel musí však občas zavolat, každý operátor stanoví podmínky pro minimální používání svých služeb.

Výhody karet:

- + přesná kontrola nákladů za aktuální telefonát
- + neplatí se paušál
- + anonymita – nejsou žádné smlouvy

Nevýhody tarifního programu

- dražší doplňkové služby
- možnost volání jen do výše kreditu

Tarifní programy jsou vhodné pro ty, kteří častěji volají. Trendem (podporovaným operátory) je nárůst podílu klientů s tarifem.

Třetí otázka: **Které služby budu využívat?**

- **Telefonování** – to je samozřejmě hlavní služba.
- **Zasílání SMS a emailů** – toto je druhá hlavní služba.
- **Přesměrování hovorů** – v době nedostupnosti uživatele mohou být hovory přesměrovány na zvolené číslo mobilního telefonu či pevné linky či do záznamové schránky. Předplacené karty většinou umožňují pouze přesměrování do hlasové schránky.
- **Roaming** – se užívá při volání a posílání textových zpráv z ciziny. Je to vlastně užití služeb sítě v prostředí jiné sítě.
- **WAP** – čtení připravených stránek s informačním obsahem.
- **Kontrola bankovního účtu z mobilního telefonu.**

Základy obsluhy mobilního telefonu a jeho služby

Pro telefonování je třeba mít **telefon a kartu SIM**. Karta SIM (*Subscriber Identity Module*) nese všechny informace o telefonním čísle. Vkládá se do telefonu pod baterii na zadní straně mobilu.

Baterie jsou nabíjecí a zprvu nabitě jen částečně nebo vůbec. Uživatel telefonu potřebuje nabíječku.

Při zapnutí telefonu je nutno zadat **bezpečnostní kód PIN**, při jeho trojím chybném zadání lze zablokovanou kartu odblokovat zadáním **kódu PUK**. Funkci vkládání PIN při každém zapnutí telefonu lze vypnout.

Deset zásad volby mobilu:

1. *design, hmotnost, velikost a barva*
2. *pohotovostní doba*
3. *doba volání*
4. *dualita – podpora sítě 900 MHz i 1800 MHz*
5. *ergonomie – ovládání, velikost displeje*
6. *EFR (Supersound) – lepší kvalita zvuku, která však rychleji vybíjí baterie*
7. *zobrazování odesílatele textových zpráv, pohodlnost psaní*
8. *podpora časových funkcí*
9. *podpora WAP a datových funkcí*
10. *udržení hovoru v místech se slabým signálem*

Číslo je nutno volit vždy s předvolbou sítě, národní volba není nutná. Po ukončení hovoru je nutno **telefonát ukončit tlačítkem**. Mobil může být vybaven funkcí **opakovaného vytáčení**, v případě kdy druhý účastník hovoří.

Na kartě SIM je **telefonní seznam**, která umožňuje rychlé nalezení čísla a jeho snadné vytočení.

Údaje o přijatých hovorech, nepřijatých voláních a odchozích **hovorech se zaznamenávají** – obvykle od koho či komu a datum a čas. Lze pak snadno na uvedená čísla volat

Textové zprávy se píšou pomocí číselné klávesnice. Každá klávesa má několik alternativních významů – zá-

kladní na první stisk, další na druhý stisk, jiný na třetí stisk atd. Příchod zprávy telefon avizuje a přečtené zprávy je možno ukládat. *Zprávy podepisujte, některé telefony nezobrazují odesílatele.*

K **příslušenství telefonu** patří pouzdro, hands-free (neboli *bondovka* – tj. sluchátko do ucha potřebné při volání řidiče auta).

Funkce mobilního telefonu:

- **Základní**
  - **Volání a posílání zpráv**
  - **Paměť na přijatá, volaná a zmeškaná čísla**
  - **Časové funkce** – zobrazení času, data a budík.
  - **SIM Toolkit** – poskytování praktických informací především prostřednictvím SMS zpráv a **GSM Banking** – ovládání bankovního účtu pomocí mobilu.
- **Rozšiřující**
  - **Vlastní paměť telefonu na číslo** – umožňuje překonat kapacitní omezení paměti čísel, která je přímo na SIM. Některé telefony mají vícepoložkový seznam, který umožňuje uložit i další čísla, adresy e-mail účastníka apod.
  - **Vlastní paměť telefonu na SMS** – obdoba.
  - **Kalendář** – umožňuje vytvářet jednoduchý diář a prohlížení v režimu denním, týdenním či měsíčním.
  - **Datové služby** – připojení k internetu spojením mobilu s počítačem (zejm. notebookem) vybaveným hardwarovým modemem či speciálním softwarovým modemem, který data převádí na signál mobilního telefonu.
  - **WAP** – internet v mobilu.
  - **Skupiny volajících** – vznikají seskupením různých čísel a přiřazovat jim různé vyzváněcí profily.
  - **Vyzváněcí profily** – přednastavené vyzvánění mobilu v různých situacích (doma, práce, divadlo, auto aj.). Pak se již jen podle situace zvolí příslušný profil.
  - **Vibrační vyzvánění.**

- **Blokování hovorů** – lze zablokovat přijetí hovoru v roamingu (např. v pohraničí) a dále veškeré hovory příchozí či odchozí nebo všechny hovory v rámci vlastní sítě nebo v síti roamingového partnera.
- **CB (Cell Broadcast)** – informace o buňce – zejména o poloze.
- **Přidržovač hovorů** – tato funkce oznámí v průběhu hovoru signálem pokus o nový příchozí hovor. Uživatel může ukončit stávající hovor a vyslechnout nový, nebo přepínat mezi oběma hovory, z nichž jeden čeká, popř. odmítnout nový hovor a volající uslyší obsazovací tón.
- **Zvláštní** – patří sem kalkulačka, hlasový záznamník (diktafon), ovládání telefonu hlasem, hry buď standardně dodávané výrobcem či nahrané Java hry. Zdokonalený budík některých telefonů, který funguje i při vypnutém telefonu či při vybité baterii. Dále MP3 přehrávač, rádio v mobilu či připomínkač událostí.

Datové funkce mobilního telefonu a komunikace s okolím

Pro komunikaci mobilu s okolím (zejména osobním počítačem) lze užít:

- ◆ **Datový kabel**
- ◆ **Infračervený port (IrDA)** – bezdrátové spojení, podmínkou je přímá viditelnost a malá vzdálenost do cca 30 cm
- ◆ **Bluetooth** – bezdrátové spojení mobilu s notebooku nebo sluchátky na vzdálenost až 10 m přičemž přímá viditelnost není podmínkou. Pokud se zařízení podporující bluetooth najdou, navážou spojení a na příkaz uživatele mohou provádět různé komunikační funkce.

Pomocí komunikace lze např. aktualizovat data v diáři, zálohovat seznamy, ukládat hlasové poznámky, tisknout zprávy aj.

Pro **datová spojení v síti GSM** se užívá několika **norem**:

- **CSD (Circuit Switched Data)** – rychlost 9,6 Kb/s
- **HSCSD (High Speed Circuit Switched Data)** – rychlost teoreticky až 43,2 Kb/s
- **GPRS (General Packet Radio Service)** – rychlost teoreticky až 115,2 Kb/s. Tato technologie je vhodná pro připojení na internet.

Pro připojení počítače na internet lze použít **telefon s hardwarovým modemem**. Pokud ho nemá, lze do počítače nahrát softwarový modem, který však může zejména u starších a pomalejších počítačů výrazně snížit výkon.

Literatura:

[1] Mobility 10/2000, 1/2003

[2] Drha, V.: Internet (krok za krokem), příloha časopisu PC WORLD

[3] Kulhavý, J.: Co můžete čekat od mobilů?, PC WORLD 1/2003